

De Bolster Nieuws

- 2 **Jaarverslag**
Samen bouwen aan de toekomst
- 6 **Innovatie**
Nieuw: tomaten bestand tegen phytophthora
- 10 **Op de werkvloer**
Stefan Koetsier over zaadkwaliteit
- 14 **Klant aan het woord**
Kim Nelissen over biologisch tuinieren

Jaarverslag 2023

Samen bouwen aan de toekomst

Beste vrienden van De Bolster,

De afgelopen jaren waren roerig, ook voor ons. Na de Covid-piek in de homegarden markt met 20-30% groei, kregen we in 2022 te maken met een omzetsdip. Ondertussen zien we de markt gelukkig weer stabiliseren en bewegen we langzaam toe naar onze standaard 10% omzetgroei. Mooi om te zien hoe de rassen uit onze eigen veredeling een steeds groter deel van deze groei voor hun rekening nemen.

Kosten

Het ontwikkelen van deze nieuwe rassen is echter een tijdrovend traject waar een lange adem voor nodig is. Het betekent ook investeren in betere faciliteiten, samenwerkingen, machines en het team. Die verdienen zich niet in een jaar terug, maar zijn wel nodig om te kunnen innoveren en stappen te zetten met veredelde rassen. Dat laatste is waar onze kracht zit en waarmee we ons onderscheiden op de markt.

We hebben afgelopen jaar hard gewerkt om de kosten weer op het gewenste niveau te brengen en dit zorgde voor een kleine winst na belasting. We zijn er nog niet, maar ook hier beweegt het zich in de goede richting. Door de plotselinge Covid-piek en de dip die volgde is voor een aantal gewassen de voorraad te hoog. Door de goede kwaliteit van onze opslag kunnen we deze voorraad de komende twee tot drie jaar verkopen, waardoor er extra kapitaal vrij komt.

Coöperatie

Het oprichten van onze coöperatie eind 2022 was een belangrijke zet om voorfinancieringen te kunnen doen om met hart en ziel aan onze missie te blijven werken. Het grote enthousiasme om deel te nemen heeft laten zien dat mensen vertrouwen in ons hebben. Prachtig om te merken dat ook veel klanten lid zijn geworden en er zo'n grote betrokkenheid is. Niemand is lid geworden puur en alleen om rendement te maken, maar vooral om te steunen waar wij mee bezig zijn.

Vooruitkijken

Ik kijk vol vertrouwen naar aankomend jaar. De eerste vier maanden van 2024 lagen we goed op schema met onze omzet, die een mooie stijging laat zien. Het is en blijft een spannende tijd, want dit zijn de maanden dat we terugkoppeling krijgen van de telers over hoe onze nieuwe rassen het doen. De eerste berichten zijn goed. We leveren al een paar jaar paprika-onderstammen met goede

resistentie tegen aaltjes en gevreesde schimmelziekten in de biologische teelt. Ook gangbare telers testen onze bio-rassen. Zij ervaren steeds grotere problemen met planten die uitvallen, soms zo erg dat hele kassen veel vroeger geruimd moeten worden. Hoe mooi zou het zijn als onze bio rassen uitkomst bieden voor deze telers?

Daarnaast brengen we Phytophthora-resistente tomatenrassen op de markt, schimmelresistente komkommer, aubergine en rucola en goed-bewaarbare pompoenrassen, waardoor import niet meer nodig is. Ook dit zou zomaar een flinke stijging in omzet kunnen betekenen.

Met hulp van alle coöperatieleden kunnen wij problemen van professionele- en thuistelers oplossen. Want dat is waar we het uiteindelijk voor doen. Samen blijven we bouwen we aan een toekomst met 100% biologische landbouw. Gezond voor de makers, de eters en de planeet.

Hartelijk dank voor uw steun en veel leesplezier!

Met vriendelijke groet,

Frank Vosselman
Algemeen Directeur

De Bolster Coöperatie U.A.

Balans (Geconsolideerd) 2023

Weergave in 1.000 K

Activa		Passiva	
Immateriele vaste activa	12	Eigen vermogen	29.507
Materiele vaste activa	4.880	Langlopende schulden	4.073
Financiele vaste activa	21.424	Kortlopende schulden	1.541
Vorraden	7.062		
Vorderingen	1.056		
Liquide middelen	687		
Totaal	35.121	Totaal	35.121

De Bolster Coöperatie U.A.

	2023	Prognose 2023	Eerste 4 maanden 2024 ⁽¹⁾
Omzet	8.307	8.500	3.060
Kostprijs van de omzet	3.398	3.400	1.064
Bruto resultaat	4.909	5.100	1.996
Personeelskosten	2.986	2.800	682
Huisvestingskosten	204	220	69
Exploitatiekosten	389	450	144
Verkoopkosten	228	250	69
Overige bedrijfskosten	321	380	159
Totaal kosten	4.128	4.100	1.123
EBITDA	781	1.000	873
Afschrijvingen	349	350	120
EBIT	432	650	753
Financiële lasten	185	100	65
Resultaat voor belastingen	247	550	688

⁽¹⁾ Exclusief correctie van de voorraadwaarde.

Innovatie

Nieuw uit veredeling: tomaten bestand tegen phytophthora

Het is zover: De Bolster heeft haar eerste biologische tomatenrassen met hoge resistentie tegen de gevreesde schimmel phytophthora op de markt gebracht. Iets wat veel tomatentelers die buiten of in koude kassen telen enthousiast toejuichen. Frans Carree, hoofd van de verdelingsafdeling, heeft er samen met zijn team 6 jaar keihard aan gewerkt.

Een gemiddelde veredeling neemt zo'n tien jaar in beslag, dus die 6 jaar is relatief kort. "Dat komt onder andere omdat je in een jaar tijd 2 generaties tomaten kan laten groeien," vertelt Frans. "Meestal ben je op het eind van de veredeling 8 tot 10 generaties verder. In dit geval hebben we bovendien de genen van bestaande rassen gebruikt en die met het resistente gen gekruist. De nieuwe rassen lijken dus op de bestaande rassen."

Op naar 6 resistente rassen

In Europa waren er nog niet echt rassen met deze hoge mate van resistentie. Het team hoopt een robuustere resistentie te hebben gevonden die niet heel snel wordt gebroken. Frans: “Maar we weten dat dat uiteindelijk ooit gaat gebeuren, dus ondertussen zoeken we alweer naar nieuwe resistentiebronnen.”

Op dit moment zijn er drie resistente rassen op de markt gebracht: een midi San Marzano-tomaat, een cocktailtomaat en een snacktomaat. Met 3 anderen rassen, waaronder een romatomaat, vinden al proeven plaats. Die komen volgend jaar op de markt.

Flexibel zijn nodig

Het verdelingsproces vraagt veel flexibiliteit. Want wat als de markt in die vele jaren plotseling verandert als je met een verdelingsprogramma bezig bent en telers of supermarkten opeens andere wensen hebben? “Dan moeten we schakelen en ons programma bijsturen”, reageert Frans. We zien de laatste jaren op steeds meer plekken een nieuw tomatenvirus opduiken. Die resistentie proberen we er dan ook meteen in te krijgen. Je moet nu al een idee hebben wat er over tien jaar nodig is. Want uiteindelijk maak je wat de teler, supermarkt en consument wil.”

Geen GMO en geen patenten

Sommige bedrijven beweren dat ze door GMO veel sneller kunnen schakelen, maar dat is een wassen neus volgens Frans. “Het traject dat eraan voorafgaat; wat pas je aan en wat is het effect, blijft net zo lang. Alleen het inkruisen van die eigenschap kan sneller. Mijn mening is dat je GMO niet nodig hebt voor de veredeling. Er is genoeg variatie in de natuur te vinden. Bovendien is nog maar de vraag wat de effecten op de lange termijn zijn. Genen hebben allemaal samenhang met elkaar. Wat gebeurt er verderop in de keten als je een klein stukje verandert? Is het dan nog wel veilig?

Bij De Bolster zijn we ook tegenstander van het aanvragen van patent op rassen, wat nog steeds gebeurt ondanks een verbod in de EU. Het weerhoudt kleine bedrijven om met een bepaald gen aan de slag te gaan, omdat je altijd afhankelijk bent van andere bedrijven of je een eigenschap mag gebruiken. En de kosten kunnen flink oplopen. Het gaat dus innovatie tegen, waardoor telers uiteindelijk minder keus krijgen.

Met de 3 phytophthora-resistente tomatenrassen krijgen telers waar ze al lang op wachten. Frans verwacht dan ook dat De Bolster hiermee een grote speler op de markt gaat worden. En als andere bedrijven deze resistentie willen toevoegen aan hun eigen rassen, dan zijn ze meer dan welkom.

Nog steeds leuk

Voor Frans is er niets mooier dan creëren: of dat nou muziek, een nieuwe badkamer of nieuwe tomatenrassen zijn. “Ik doe dit werk al 25 jaar en het gaat nooit vervelen. Elke stap die je in het veredelingsproces zet, brengt je dichterbij je doel: het aanmelden van het ras en telers die het gaan gebruiken. Ik ben ontzettend trots als ik bij een teler kom die ‘mijn’ ras teelt en die persoon tegen me zegt ‘Ik ben blij met dit ras’.”

Pompoenen planten

In de maand juni starten we met het planten van pompoenen voor de productie van basiszaad.

Op de werkvloer

Stefan Koetsier over zaadkwaliteit: “Goed is niet goed genoeg”

Bij De Bolster vinden we zaadkwaliteit van groot belang. Waar andere bedrijven soms al genoegen nemen met 85% kiemkracht gaan wij voor 95% of hoger. Stefan Koetsier, supply chain manager, vertelt over het geheim van de hoge zaadkwaliteit. Hoe krijgt zijn afdeling dit voor elkaar?

Wij willen tevreden klanten en dat betekent: zaden die op voorraad zijn én die opkomen. “Er zijn standaard eisen, maar bij De Bolster gaan we altijd een stapje verder”, vertelt Stefan. We verkopen meer dan 300 rassen en per ras stellen we specifieke kwaliteitseisen. Qua voorraad willen we geen ‘nee’ verkopen aan klanten. We vullen krimpende voorraad zo snel mogelijk aan. Natuurlijk gebeurt het weleens dat er plotseling een gigantische vraag naar een specifiek ras is. Daar kunnen we niet altijd meteen op inspelen. Wat we dan wel doen is open en transparant zijn en aangeven wanneer wij denken dat er weer voorraad is. Zo kan de klant zelf inschatten of het zin heeft om te wachten.”

Grote schonings-lijn

Voordat de zaden bij de consument terecht komen, leggen ze een lange weg af. Stefan: “Afhankelijk van het gewas, drogen en testen we de zaden zo snel mogelijk nadat het van het veld af komt. We testen hier bijvoorbeeld of er bepaalde virussen, bacteriën of schimmels op zitten. Daarna gaan de grote volumes zaden samen met materiaal als blaadjes, takjes en onkruiden de Grote schonings-lijn in. Dat zijn nieuwe machines die we hebben aangeschaft, omdat we blijven groeien als bedrijf en dus ook meer capaciteit nodig hebben. In elke kist kan een kuub die de kantel-machine zelf kantelt, hierna gaan de zaden met een soort lift naar boven en worden meerdere keren gezeefd en over een luchtblazer gehaald. Hierdoor scheiden we de goede zaden van de rest.”

Optische sorteerder

Hierna is het nog niet klaar. De nieuwe optische sorteerder zorgt waar nodig, voor een nog betere zuiverheid. Met een camera wordt elk afzonderlijk zaadje geïnspecteerd. Heeft het de juiste grootte, de juiste kleur etc. Er vliegen zo’n 10.000 zaden per seconde over het lopende bandje. Zitten er verkeerde zaden tussen, dan worden ze van de band geblazen. Stefan: “Het programmeren kost soms veel tijd, tot wel 2-3 uur per batch. Maatwerk dus, waarvoor de collega’s van Stefan minimaal 4 jaar ervaring nodig hebben om optimaal te kunnen werken.

Hierna worden de zaden getest op kiemkracht. Bij voldoende kieming gaan de zaden de kluis in, waar precies de juiste luchtvochtigheid is om ze goed te kunnen bewaren. De zakjes waarin de zaden verkocht worden, zijn zo gemaakt dat ze dezelfde omstandigheden houden als in de kluis. De kwaliteitseis stopt tenslotte niet bij het vertrekken van de zaden uit het bedrijf.

Groot werkplezier

Stefan is trots op zijn werk: “Ik vind het geweldig wat ik kan betekenen voor het bedrijf en biologische sector. Ik ben zelf opgegroeid op een gangbare boerderij en startte hier als vakantie-werker. Toen ik leerde over het gif in de gangbare landbouw dat je als consument dus binnenkrijgt, ben ik anders naar dingen gaan kijken. Best apart dat we dat gif normaal zijn gaan vinden. Wat ik zo mooi vind aan De Bolster is dat je veel doorgroeimogelijkheden hebt. Ze kijken hier echt naar je talent. Zo zagen ze een paar jaar geleden dat ik als schoningsmedewerker constant bezig was met dingen verbeteren, zorgen dat het sneller ging, zonder meer werk druk. Ze boden me toen deze functie aan. De collega's zijn leuk en ik ga altijd met plezier naar mijn werk. Zelfs als ik ergens anders twee keer zoveel kon verdienen, zou ik niet maar zo weggaan.”

Zaadproductie

Rucolaplanten, die normaal afhankelijk zijn van kruisbestuiving, zijn kunstmatig geïsoleerd om zelfbestuiving te bevorderen.

Dit resulteert in de productie van een volgende generatie inteeltzaden.

Klant aan het woord

“Ik ben ervan overtuigd dat biologisch moestuinieren dé toekomst is”

Toen Kim Nelissen in 2014 begon met moestuinieren, wist ze niets van biologisch tuinieren. Nadat ze een moestuintje bemachtigde in een biologische buurttuin begon ze zich in te lezen en ontdekte de zaden van De Bolster. Sinds 2018 maakt ze zich met haar bedrijf Moesmeisje hard voor moestuinieren zonder kunstmest en gif.

Kim woont in een appartementje in Utrecht met een kleine achtertuin. Die stond altijd al wel vol planten, maar pas door de Albert Heijn-moestuintjes ontdekte ze hoe leuk het kweken van je eigen groenten is. Na wat tomaten in pot te hebben gekweekt in haar achtertuin, bemachtigde Kim een minimoestuintje in een biologische buurttuin. Kim: “Dat was de eerste keer dat ik me realiseerde dat er een verschil is tussen gangbare teelt en biologische teelt. Toen ik zaden wilde bestellen, kwam ik al snel bij De Bolster uit.”

Zaden van De Bolster

Kim was zo enthousiast over het moestuinieren dat ze in 2017 startte met het delen van haar ervaringen als stadstuinier op Instagram onder de naam

Moesmeisje. Later kwam daar een eigen website en een YouTube-kanaal bij. Kim: “Die kanalen gebruik ik om te laten zien dat je ook met weinig ruimte kunt eten uit eigen tuin en dat je een positieve bijdrage kunt leveren aan de biodiversiteit. Uiteindelijk verhuisde ik 3 jaar geleden naar een andere biologische buurttuin waar ik nu 15m² heb. Nog steeds klein, maar ik haal er ontzettend veel oogst vanaf. De zaden kopen we gemeenschappelijk in bij De Bolster en daarnaast koop ik ook nog eigen zaden, omdat ik zo’n 30 verschillende soorten groenten kweek.”

Favoriete gewassen

Kim gaat verder: “Mijn lievelingsgewassen van De Bolster zijn palmkool, paarse koolrabi, tomaat, sugarsnap en broccoli. Ik ben dit jaar de nieuwe broccolivariëteit ‘Bobby’ (voor oogst in nazomer/herfst) aan het testen en ook de recent ontwikkelde tomatenrassen die resistent zijn tegen de schimmelziekte phytophthora. Dat laatste is echt fantastisch, want ik kweek mijn tomaten in de openlucht. Ik heb al meerdere keren mijn oogst kunnen weggooien. Ik heb goede hoop dat deze nieuwe tomatenrassen voor veel meer opbrengst gaan zorgen!”

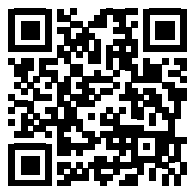
Positieve bijdrage

Kim gebruikt geen bestrijdingsmiddelen of kunstmest. “Ik vind het heel belangrijk om goed voor de aarde te zorgen. De gangbare landbouw draagt bij aan een dalende insectenstand en verschraving van de bodem. Ik geloof erin dat je ook groente, kruiden en bloemen kunt kweken op een manier die juist een positieve bijdrage levert: niet spitten, veel mulchen, plagen op een natuurlijke manier bestrijden en zorgen voor genoeg voedsel voor de insecten door ook bloeiende gewassen in je tuin te zetten. Ik merk dat steeds meer moestuiniers overstappen op biologisch tuinieren. Ik vind het mooi om met mijn bedrijf daaraan bij te dragen. Elke moestuinier die overstapt dankzij mijn content is er weer één.”

Toekomstbestendige landbouw

Kim hoopt dat er ook steeds meer land- en tuinbouwers zijn die overstappen naar toekomstbestendige landbouw. “Ik weet dat de grote multinationals beweren dat het niet haalbaar is, maar ik ben ervan overtuigd dat we dat met elkaar wél voor elkaar kunnen krijgen. Gelukkig ontstaat er van onderaf nu een mooie beweging van moestuiniers en consumenten die gaan voor biologisch. Nu de grote bedrijven nog.

Ik vind het geweldig dat een bedrijf als De Bolster zich inzet voor de toekomstbestendige landbouw en GMO-vrije biologische zaden ontwikkelt. Toen ik op Instagram las dat ze een coöperatie werden, ben ik meteen lid geworden. Zo kan ik op verschillende manieren bijdragen aan een groenere toekomst. Als meer mensen dat doen, heb ik goede hoop dat we het tij kunnen keren.”

Wij dromen
van een wereld met
**toekomstbestendige
landbouw**

Daarvoor werken wij aan
100% biologische zaden

Gezond voor de makers,
voor de eters en voor
de planeet

